



dr Agnieszka Prymak-Sawic



ekspert¹ z zakresu kryminalistycznych badań dokumentów
i pisma ręcznego oraz lingwistyki kryminalistycznej

☎ 607793217

Lublin, 15-04-2026 r.

EKSPERTYZA KRYMINALISTYCZNA

wydana na podstawie badań kopii pisma ręcznego

Na podstawie prywatnego zlecenia od Fundacji Garda z siedzibą w Lublinie przy ul. F. Chopina 41/2 przeprowadzono badania materiałów, które zostały niżej opisane jako materiał dowodowy i materiał porównawczy. Ze względu na fakt, że materiał dowodowy (kwestionowany) i porównawczy dostarczono do badań w postaci fotokopii na mój e-mail agnieszka.prymaksawic@vp.pl, zrezygnowano z jego tradycyjnego opisu, ponieważ wyczerpujący pismoznawczy opis jego materialnej postaci nie jest możliwy. Rejestr dostarczonych do badań materiałów dowodowych i porównawczych zostanie zastąpiony prezentacją otrzymanych dokumentów w formie tablic poglądowych na kolejnych stronach niniejszego sprawozdania.

Celem badań jest odpowiedź na pytania: czy dwa (2) podpisy o treści „Władysław Kosiniak-Kamysz”, widoczne na materiale dowodowym mogły zostać nakreślone przez Władysława Kosiniaka-Kamysza, którego porównawcze wzory pisma do badań dostarczono ?

¹ Opiniowała dr Agnieszka Prymak-Sawic, wpisana na listy biegłych z zakresu kryminalistycznych badań dokumentów i pisma ręcznego przy Sądach Okręgowych w Zamościu, Lublinie, we Wrocławiu, Krakowie, Katowicach, Gliwicach, Białymstoku, Warszawie-Pradze, Warszawie, Tarnobrzegu, Krośnie, Piotrkowie Trybunalskim, Siedlcach, Kielcach, Tarnowie, Radomiu, Łodzi, Rzeszowie, Nowym Sączu, Przemyślu, Sieradzu, Częstochowie, Płocku, Gdańsku, Koninie, Włocławku, Bydgoszczy, Opolu.

Material dowodowy

Material dowodowy stanowi dokument pt „Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym, sporządzona w Kijowie dnia 18 maja 2012 r.”. Kwestionowana umowa została zawarta w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”, nosi numer pozycji 1373, jest datowana: „Warszawa, dnia 25 listopada 2013 r.”, zawiera 32 numerowane strony.

Przedmiotem badań pismoznawczych są dwa (2) podpisy czytelne o treści „Władysław Kosiniak-Kamysz”, widoczne na s. 17 pod treścią ustawy w języku polskim oraz na s. 31 pod treścią ustawy w języku ukraińskim ww. dokumentu.

Karty z podpisami kwestionowanymi przedstawiono na poniższych skanogramach (s. 3-4). Podpisy kwestionowane w celach poglądowych podkreślono kolorem czerwonym.

Artykuł 30
Wejście w życie Umowy

Umawiające się Strony powiadomią się w drodze pisemnej notyfikacji, kanałami dyplomatycznymi, o zakończeniu wewnętrznych procedur, niezbędnych do wejścia w życie niniejszej Umowy. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła ostatnia notyfikacja.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą Umowę.

SPORZĄDZONO w *Kijowie* dnia *18 maja 2012* roku
....., w dwóch egzemplarzach, w językach polskim i ukraińskim, przy czym
każdy tekst jest jednakowo autentyczny.

W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W IMIENIU
UKRAINY

Władysław Kosiniak-Kamysz 



5. У випадку застосування статті 7 до осіб, відряджених на територію Договірної Сторони до дати набрання чинності цією Угодою, вважається, що період роботи, про який йдеться у цій статті, розпочнеться з цієї дати.

Стаття 29 Термін дії Угоди

1. Ця Угода укладається на невизначений термін. Вона може бути денонсована кожною із Договірних Сторін шляхом письмового повідомлення дипломатичними каналами не пізніше ніж за шість місяців до закінчення поточного календарного року. У цьому випадку Угода втрачає силу із закінченням року.
2. У випадку денонсації цієї Угоди, усі права, набуті відповідно до її положень, зберігаються.
3. Звернення, подані перед днем втрати чинності цією Угодою, розглядаються відповідно до положень цієї Угоди.

Стаття 30 Набрання чинності Угодою

Договірні Сторони у письмовій формі дипломатичними каналами повідомлять про завершення внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності цією Угодою. Ця Угода набирає чинності у перший день третього місяця, який наступить після місяця, в якому було здійснено останнє повідомлення.

НА ПІДТВЕРДЖЕННЯ ЧОГО ті, що нижче підписалися, уповноважені на це належним чином, підписали цю Угоду

УКЛАДЕНО 18 травня 2012 у Києві, у двох примірниках польською та українською мовами, при цьому всі тексти є однаково автентичними.

ВІД ІМЕНІ
РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

ВІД ІМЕНІ
УКРАЇНИ

Włodzisław Kosiński Kasiński

[Signature]

[Signature]

Przedmiotem badań pismoznawczych są dwa (2) podpisy czytelne o treści „Władysław Kosiniak-Kamysz, widniejące na ww. dokumentach dowodowych i podkreślone kolorem czerwonym.

Materiał porównawczy przekazany przez Zleceniodawcę jako nakreślony przez Władysława Kosiniaka-Kamysza

nr 1



MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, 6 listopada 2015 r.

Władysław Kosiniak-Kamysz

Szanowne Państwo,

proszę przyjąć podziękowanie za cztery lata współpracy. Czas, w którym pełniłem urząd Ministra Pracy i Polityki Społecznej, był dla mnie ogromnym zaszczytem. Dzięki wsparciu, z jakim się spotykałem, możliwe stało się wprowadzenie wielu skutecznych rozwiązań. Dziś z satysfakcją możemy oceniać efekty naszych wspólnych działań.

Razem wprowadzaliśmy zmiany, które zagwarantować mają bezpieczeństwo socjalne oraz godny i spokojny byt obywateli naszego kraju. Spuścizną tych starań jest reforma rynku pracy. Są nią także lepsze warunki dla rodzin i rozwoju życia społecznego, rozwiązania zarówno na rzecz młodzieży wchodzącej na rynek pracy, jak i osób starszych. Priorytetem tych działań zawsze był człowiek i jego potrzeby.

Wyrażam wdzięczność za okazaną życzliwość i przyjazną atmosferę towarzyszącą naszej współpracy, którą mam nadzieję będziemy kontynuować podczas pełnienia przeze mnie obowiązków w Parlamencie. Zapewniam, że będę je wykonywał z dumą i pełnym zaangażowaniem dziękując w ten sposób wyborcom za zaufanie jakim mnie obdarzyli.

Z poważaniem

Władysław Kosiniak-Kamysz

Koleżanki i Koledzy, Szanowni Państwo, tegoroczne Święto Ludowe przypada na czas szczególny. Najwyższa pora, by zakończyć okres ostrej polaryzacji i wspólnie zatroszczyć się o sprawy najważniejsze: bezpieczeństwo, edukację, zdrowie, przyszłość młodego pokolenia i godność ludzi starszych. Niezależnie od politycznych różnic, jesteśmy jedną wspólnotą. Musimy umieć ze sobą rozmawiać, nawet jeśli mamy odmienne poglądy. Musimy przestać żyć w logice plemiennych wojen, które prowadzą nas na margines Europy i rozbijają społeczną tkankę naszego kraju. Wierzę, że to może być moment nowego początku – jeśli tylko wyciągniemy lekcje z przeszłości i wybierzemy drogę współpracy zamiast konfrontacji. Ale jeśli po raz kolejny zwycięży pycha, lekceważenie i polityczna kalkulacja, grozi nam coś znacznie gorszego niż kryzys polityczny – grozi nam pogrążenie się w marazmie, obojętności i społecznej niemocy. Nie stać nas, jako narodu, na dalszy „chocholi taniec”.

Jako wicepremier i minister Rzeczypospolitej Polskiej deklaruję gotowość do współpracy wszędzie tam, gdzie dobro wspólne będzie wymagać jedności ponad politycznymi podziałami. Tak rozumiem służbę publiczną – nie jako walkę o wpływy, ale jako odpowiedzialność za naszą Ojczyznę i jej obywateli.

Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy! Drodzy Rodacy! Przyjmijcie serdeczne życzenia wszystkiego co najlepsze w życiu osobistym i zawodowym. Niech te Zielone Świątki, tak głęboko zakorzenione w ludowej i polskiej tradycji, dadzą naszej Ojczyźnie nadzieję na bezpieczne jutro. Niech Święto Ludowe będzie dla nas wszystkich czasem jedności, wzajemnego szacunku i wspólnego budowania godnej przyszłości dla naszych rodzin i kraju. Za nami piękne karty historii. Przed nami wielkie wyzwania. Musimy uczynić wszystko, aby przyszłość, kształtowana z naszym udziałem, była jak najlepsza. Abyśmy mogli dopisać kolejne rozdziały chlubnej historii polskiego ruchu ludowego.

Z ludowym pozdrowieniem

Władysław Kosiniak-Kamysz



PREZES
POLSKIEGO STRONNICTWA LUDOWEGO
Władysław Kosiniak-Kamysz

Warszawa, 11 stycznia 2024 r.

Pan
Tadeusz Skoczek
Dyrektor Muzeum Niepodległości

Pan
Janusz Gmitruk
Dyrektor Muzeum Historii
Polskiego Ruchu Ludowego

Szanowni Panowie,

z prawdziwą radością przyjąłem informację o zorganizowaniu konferencji naukowej pt. *„Wincenty Witos – samorządowiec, chłopski mąż stanu, ludowy polityk. W 150. rocznicę urodzin.”*

Jest to ważne wydarzenie, rozpoczynające obchody **Roku Wincentego Witosa**, ustanowionego przez Sejm oraz Senat Rzeczypospolitej Polskiej w uznaniu jego wybitnych zasług dla budowy polskiej niepodległości. Aby godnie uczcić pamięć Premiera Naszej Wolności, cały 2024 rok będzie poświęcony upowszechnianiu i utrwalaniu najlepszych wzorców kultury politycznej. Głęboko wierzę, że planowane wydarzenia, mające na celu kultywowanie pamięci człowieka, który dzięki ogromnemu samozaparciu i wyteżonej pracy, z ubogiej wierzchosławickiej chaty, doszedł do godności przywódcy ruchu ludowego, posła i trzykrotnego premiera II Rzeczypospolitej, staną się inspiracją do refleksji nad wartościami, które winny kształtować nasze społeczeństwo w XXI wieku.

Tegoroczną 150. rocznicę urodzin Wójta z Wierzchosławic będziemy obchodzić w jakże innej sytuacji niż dotychczas. Dzięki wieloletnim wytrwałym staraniom Polskiego Stronnictwa Ludowego 25 maja ubiegłego roku Sąd Najwyższy zmazał hańbę wyroku brzeskiego i uniewinnił Wincentego Witosa oraz pozostałych polityków skazanych w tym procesie. W ten sposób po ponad 90 latach zadość stało się sprawiedliwości i spełniło się marzenie pokoleń ludowców, którzy nigdy nie pogodzili się z wydanym przez dyspozycyjny sanacyjny sąd politycznym wyrokiem na męża stanu, kawalera Orderu Orła Białego, bohaterskiego premiera Rządu Obrony Narodowej z 1920 r. i tego, który „chłopów do Polski wprowadził”.

Jestem przekonany, że wygłoszone w trakcie konferencji referaty znacząco poszerzą wiedzę o Wincentym Witosie i uwarunkowaniach, w których przyszło mu działać, a otwarte wystawy będą obrazować jego życiową drogę oraz ukazać artystyczną wizję patrioty, który zapisał chlubną kartę historii Polski.

Zycząc owocnych obrad pozdrawiam wszystkich uczestników Konferencji inaugurującej Rok Wincentego Witosa.

Z ludowym pozdrowieniem

Władysław Kosiniak-Kamysz



Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Obrony Narodowej

Władysław Kosiniak-Kamysz



Warszawa dnia 15 lipca 2024 r.

Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
Adam Bodnar

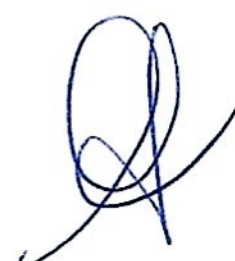
Szanowny Panie Ministrze

w związku ze skandalicznym atakiem na naszych żołnierzy, pełniących służbę na granicy polsko-białoruskiej, przez ok. 20 osobową grupę młodzieży, który miał miejsce w nocy z 13 na 14 lipca podczas którego doszło do m.in. do naruszenia nietykalności cielesnej żołnierzy poprzez napłucie na mundur oraz wykonywanie obraźliwych gestów i kierowanie wulgarnych haseł, uprzejmie proszę Pana Ministra o objęcie szczególnym nadzorem prowadzonego przez Prokuraturę postępowania przygotowawczego w przedmiotowej sprawie.

Zwracam się z prośbą o możliwie priorytetowe potraktowanie sprawy z uwagi na konieczność obrony honoru polskiego żołnierza oraz munduru Wojska Polskiego.

Z wyrazami szacunku







MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Warszawa, 11 marca 2024 r.

Pan

Krzysztof GRABOWSKI

Na podstawie § 3 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 decyzji Nr 96/DP Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 marca 2024 r., w sprawie powołania Zespołu Doradców Ministra Obrony Narodowej do spraw współpracy z samorządem terytorialnym

powołuję

Pana na Doradcę Ministra Obrony Narodowej do spraw współpracy z samorządem terytorialnym.

Władysław Kosiniak-Kamysz



**DYPLOM UZNANIA
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

dla

**21. BRYGADY STRZELCÓW PODHALAŃSKICH
im. gen. bryg. Mieczysława BORUTY-SPIECHOWICZA**

za

**szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań służbowych
w ramach współpracy sojuszniczej**

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Władysław Kosiniak-Kamysz

Władysław KOSINIAK-KAMYSZ



Warszawa, dnia 7 marca 2024 r.

[Handwritten signature]

Pan

Janusz WRÓBEL

Na podstawie § 3 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 decyzji Nr 96/DP Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 marca 2024 r., w sprawie powołania Zespołu Doradców Ministra Obrony Narodowej do spraw współpracy z samorządem terytorialnym

powołuję

Pana na Doradcę Ministra Obrony Narodowej do spraw współpracy z samorządem terytorialnym.

Włodzisław Kosiński-Kunysz



IX.

Inne dochody osiągane z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu:

W roku 2019 osiągnąłem następujące dochody:

1/ uposażenie poselskie – 93.113,05 zł.,

2/ dieta parlamentarna – 29.644,85 zł., w tym:

- nieopodatkowana – 29.644,85 zł.,

- opodatkowana – 0,00 zł.,

3/ z tytułu darowizn: od siostry 10 000 zł oraz od rodziców 10 000 zł

X.

Składniki mienia ruchomego o wartości powyżej 10 000 złotych (w przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model i rok produkcji):

Volkswagen Passat 1,9; rok produkcji 2012, na podstawie umowy sprzedaży

XI.

Zobowiązania pieniężne o wartości powyżej 10 000 złotych, w tym zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz warunki, na jakich zostały udzielone (wobec kogo, w związku z jakim zdarzeniem, w jakiej wysokości):

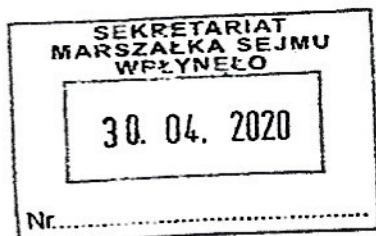
1/ karta kredytowa limit do 10.000,00 PLN – Santander Bank,

2/ kredyt konsumpcyjny na zakup samochodu w wysokości 40.000,00 zł. udzielony przez mBank

Powyższe oświadczenie składam świadomy(a), iż na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy grozi kara pozbawienia wolności.

Wierzbno 30.04.2020 r.
(miejscowość, data)

Władysław Kościński-Kamys
(podpis)



IX.

Inne dochody osiągane z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu:

W ubiegłym roku /2020/ osiągnąłem następujące dochody:

1/ uposażenie poselskie – 92.398,74 zł.,

2/ dieta parlamentarna – 29.811,87 zł., w tym:

- nieopodatkowana – 29.811,87 zł.,

- opodatkowana – 0,00 zł.,

3/ z tytułu darowizny od mamy – 15.000 zł.

X.

Składniki mienia ruchomego o wartości powyżej 10 000 złotych (w przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model i rok produkcji):

Volkswagen Passat 1,9; rok produkcji 2012, na podstawie umowy sprzedaży

XI.

Zobowiązania pieniężne o wartości powyżej 10 000 złotych, w tym zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz warunki, na jakich zostały udzielone (wobec kogo, w związku z jakim zdarzeniem, w jakiej wysokości):

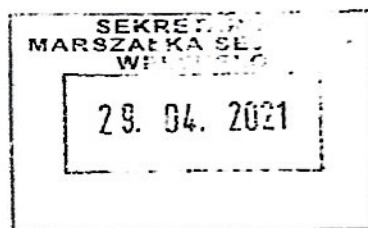
1/ karta kredytowa limit do 10.000,00 PLN – Santander Bank,

2/ kredyt konsumpcyjny na zakup samochodu w wysokości 40.000,00 zł. udzielony przez mBank

Powyższe oświadczenie składam świadomy(a), iż na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy grozi kara pozbawienia wolności.

Warszawa 28.04.2021 r.
(miejscowość, data)

Włodzisław Kosiniak-Kamysz
(podpis)



IX.

Inne dochody osiągane z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu:

W ubiegłym roku /2021/ osiągnąłem następujące dochody:

1/ uposażenie poselskie – 117.250,10 zł.,

2/ dieta parlamentarna – 37.578,05 zł., w tym:

- nieopodatkowana – 32.536,40 zł.,

- opodatkowana – 5.041,65 zł.,

3/ wynajem mieszkania – 14.400,00 zł

X.

Składniki mienia ruchomego o wartości powyżej 10 000 złotych (w przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model i rok produkcji):

Volkswagen Passat 1,9; rok produkcji 2012, na podstawie umowy sprzedaży

XI.

Zobowiązania pieniężne o wartości powyżej 10 000 złotych, w tym zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz warunki, na jakich zostały udzielone (wobec kogo, w związku z jakim zdarzeniem, w jakiej wysokości):

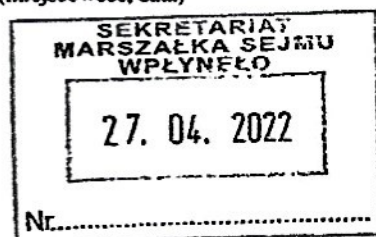
1/ karta kredytowa limit do 10.000,00 PLN – Santander Bank,

2/ kredyt konsumpcyjny na zakup samochodu w wysokości 40.000,00 zł. udzielony przez mBank

3/Pożyczka z Sejmowego Funduszu Świadczeń Socjalnych – 30.000,00 zł

Powyższe oświadczenie składam świadomy(a), iż na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy grozi kara pozbawienia wolności.

Wernera 27.04.2022
(miejscowość, data)



Władysław Kosiniak-Kamysz
(podpis)

IX.

Inne dochody osiągane z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu:

W ubiegłym roku 2022 osiągnąłem następujące dochody:

- 1/ uposażenie poselskie – 150.492,13 zł.,**
- 2/ dieta parlamentarna – 45.573,04 zł., w tym:**
 - nieopodatkowana – 36.000,00 zł.,**
 - opodatkowana – 9.573,04 zł.,**
- 3/ wynajem mieszkania: 28.811,00 zł.,**

X.

Składniki mienia ruchomego o wartości powyżej 10 000 złotych (w przypadku pojazdów mechanicznych należy podać markę, model i rok produkcji):

Samochód osobowy VW Passat (prod.2012 r.) sprzedany w lutym 2022 r. za cenę 38.500,00 zł

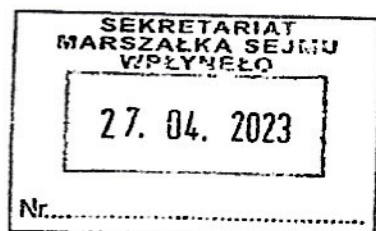
XI.

Zobowiązania pieniężne o wartości powyżej 10 000 złotych, w tym zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz warunki, na jakich zostały udzielone (wobec kogo, w związku z jakim zdarzeniem, w jakiej wysokości):

- 1/ karta kredytowa limit do 10.000,00 PLN – Santander Bank,**
- 2/ kredyt konsumpcyjny na zakup samochodu w wysokości 40.000,00 zł. udzielony przez mBank**
- 3/Pożyczka z Sejmowego Funduszu Świadczeń Socjalnych 30.000 zł**

Powyższe oświadczenie składam świadomy(a), iż na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy grozi kara pozbawienia wolności.

WARSZAWA 26.04.2023
(miejscowość, data)



Włodzisław Kozłowski-Kamysz
(podpis)

- 2 -

2) faktach materialnego wspierania działalności publicznej prowadzonej przez zgłaszającego.

3) darowiznie otrzymanej od podmiotów krajowych lub zagranicznych, jeżeli jej wartość przekracza 50% najniższego wynagrodzenia pracowników za pracę, obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy”

Upominek w postaci przekazu artystycznego
ocienzonego o wartość ok. 450 zł,
który otrzymałem od Ministerstwa Obrony
Australii w dniu 26. IV. 2024r
podczas spotkania bilateralnego.
Upominek został przekazany do
osobistego Ministerstwa Obrony Narodowej
celu sportywnego i
inicyjacji artystycznej.

25.05.24. Władysław Woźniak-Kunin

**Rejestr korzyści^{*}
uzyskiwanych przez posłów lub ich małżonków**

Ja, poseł na Sejm X kadencji

Włodzisław Kosiniak-Kamysz

imiona, nazwisko

zachowując największą staranność i kierując się swoją najlepszą wiedzą, stosownie do art. 35a ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2022 r. poz. 1339, z późn. zm.) zgłaszam do Rejestru Korzyści następujące informacje o:

3) darowiźnie otrzymanej od podmiotów krajowych lub zagranicznych, jeżeli jej wartość przekracza 50% najniższego wynagrodzenia pracowników za pracę, obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy^{**}:

- Uprawnienie w postaci kryptofinansowej subwencji firmy Alaser o rocznym wydatku ok. 6000 zł otrzymanej od Ministerstwa Obrony Republiki Czeskiej podczas spotkania 6. kwietnia 2022 r. - przekazany do zasobów MON celem wykorzystania na inicjatywy inwestycyjne

6.12.2022r

Włodzisław Kosiniak-Kamysz

**Rejestr korzyści¹
uzyskiwanych przez posłów lub ich małżonków**

Ja, poseł na Sejm X kadencji

..... WŁADYSŁAW MARCIN KOSINIAK-KAMYSŁ

imiona, nazwisko

zachowując największą staranność i kierując się swoją najlepszą wiedzą, stosownie do art. 35a ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2022 r. poz. 1339, z późn. zm.) zgłaszam do Rejestru Korzyści następujące informacje o:

- 5) innych uzyskanych korzyściach o wartościach większych niż wskazane w pkt 3, niezwiązanych z zajmowaniem stanowisk lub wykonywaniem zajęć albo pracy zawodowej, o których mowa w pkt 1:

upominek w postaci uniwersalnego systemu
mempoln o wartości rzeczowej ok. 550 zł
otrzymany podczas otwarcia XXII edycji
Międzynarodowego Salonu Innowacji Obronnej
w Kielcach w dniu 3.03.2024 r.

3.10. 2024

Władysław Kosiniak-Kamysł

- 8 -

- 6) udziale w organach fundacji, spółek prawa handlowego lub spółdzielni, nawet wówczas, gdy z tego tytułu nie pobiera się żadnych świadczeń pieniężnych:

3.11.2023.....
data

Włodzisław Kosiniak-Kamysz
podpis

Uwaga:

- 1) Wszystkie zmiany danych objętych Rejestrem należy zgłosić **nie później niż w ciągu 30 dni od dnia ich zaistnienia** (art. 35a ust. 6 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2022 r. poz. 1339, z późn. zm.).
- 2) Ujawnienie informacji w Rejestrze nie zwalnia od odpowiedzialności przewidzianej w ustawie o wykonywaniu mandatu posła i senatora, za niedopełnienie określonych w niej obowiązków (art. 35a ust. 9 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, o której mowa w pkt 1).

^{*)} Rejestr jest jawny i będzie dostępny w formie elektronicznej (w Systemie Informacyjnym Sejmu) oraz w odrębnej publikacji – raz w roku (art. 35a ust. 7 i 8 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora).

^{***} Jest to kwota 380 zł (50% kwoty 760 zł) – w związku z art. 25 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207, z późn. zm.), który stanowi, że: ilekroć w przepisach prawa jest mowa o „najniższym wynagrodzeniu za pracę pracowników” przez odwołanie się do odrębnych przepisów lub do Kodeksu pracy albo przez wskazanie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, Ministra Pracy i Polityki Społecznej lub ministra właściwego do spraw pracy jako zobowiązanego do ustalenia takiego wynagrodzenia na podstawie odrębnych przepisów lub Kodeksu pracy, oznacza to kwotę 760 zł.

nr 16 (fragment „Oświadczenia o stanie majątkowym”)

Powyższe oświadczenie składam świadomy(a), że na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne za podanie nieprawdy grozi kara pozbawienia wolności.

Warszawa 28.04.2025.

(miejscowość, data)

W. L. K.

(podpis)

¹⁾ Nie dotyczy rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych

²⁾ Nie dotyczy działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, w formie i zakresie gospodarstwa rodzinnego, a także pełnienia funkcji członka zarządu na podstawie umowy o świadczenie usług zarządzania, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2019 r. poz. 1885, z późn. zm.)

* Niewłaściwe skreślić i uzupełnić, wpisując w poszczególnych punktach odpowiednie dane.

Przedmiotem badań pismoznawczych są podpisy o treści „Władysław Kosiniak -Kamysz” widoczne na ww. materiale porównawczym i podkreślone kolorem czerwonym.

SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU BADAŃ

Badania przeprowadzono w świetle widzialnym przy użyciu przyrządów optycznych (lupa, program komputerowy do obróbki zdjęć i ich powiększeń) z zastosowaniem metodyki właściwej dla kryminalistycznej identyfikacji pisma ręcznego wg metody graficzno-porównawczej. Badania techniczne były niemożliwe, ponieważ dokumenty w postaci kopii narzucają duże ograniczenia badawcze (por. śródtytuł „Charakterystyka wstępna i ocena materiału dowodowego”). W badaniach wg metody graficzno-porównawczej uwzględnia się następujące cechy pisma ręcznego:

- **cechy syntetyczne:** typologię pisma, stopień naturalności, rozwój pisma, klasę pisma, ogólny obraz pisma, stopień staranności;
- **cechy topograficzne:** miejsce inicjacji zapisów, układ znaków i wyrazów względem siebie oraz liniatury, odstępy między wyrazami oraz znakami graficznymi;
- **cechy motoryczne:** tempo pisania, impuls pisma, naciskowość i cieniowanie;
- **cechy mierzalne:** wielkość pisma, szerokość znaków, proporcje wysokości elementów nadlinijnych do wysokości elementów śródlinijnych, proporcje wysokości elementów podlinijnych do wysokości znaków śródlinijnych, nachylenie pisma względem liniatury;
- **cechy konstrukcyjne:** budowę znaków, budowę wiązań, budowę i umiejscowienie znaków diakrytycznych oraz formy powtarzalne w różnych znakach graficznych;
- **cechy językowo-treściowe:** podobieństwa i różnice w zapisie ortograficznym, gramatycznym, interpunkcyjnym, stylistycznym.

Charakterystyka wstępna i ocena wartości identyfikacyjnej materiału dowodowego

Przedmiotem badań pismoznawczych są dwa czytelne podpisy o treści „Władysław Kosiniak-Kamysz” znajdujące się na dokumentach dowodowych nr 1 i nr 2. Podpisy zostały wykonane pismem zwykłym, tj. nawiązującym do wzorca elementarzewego (szkolnego), pismem czytelnym, choć o obniżonej staranności.

Dowodowy podpis nr 1 nakreślono swobodnie, pismem zwykłym, zwraca uwagę mieszane nachylenie pisma (cecha nr 1²) oraz tendencja do kreślenia eliptycznych owali (cecha nr 2). Podpis w zakresie cech motorycznych cechuje wysoce prawdopodobny impuls literowo-sylabowy, z dominacją literowego, tj. każda litera kreślona jest oddzielnie (cecha nr 3). Podpis nie nosi śladów utrudnień kreślarskich, zdaje się cechować spontanicznością wykonania i utrwalonymi nawykami psychoruchowymi w sposobie kreślenia znaków graficznych oraz ich łączenia, dzięki czemu daje wystarczający dla potrzeb opinii pozaprocesowej obraz możliwości piśmienniczych osoby, która go wykonała.

Podpis dowodowy nr 2 nosi ślady utrudnień kreślarskich, które mogą być efektem zaburzeń psychomotorycznych (nieregularność linii graficznej, prawdopodobne zatrzymania środka kreślarskiego i retusze, por. cecha nr 4) lub mogą świadczyć o próbie odwzorowania poprzez naśladownictwo, co stawia pod znakiem zapytania spontaniczność jego wykonania i możliwość prześledzenia na dowodowej kopii dokumentu utrwalonych nawyków psychoruchowych, widocznych w sposobie kreślenia znaków graficznych oraz ich łączenia. Ww. powoduje, że prześledzenie możliwości piśmienniczych osoby, która go nakreśliła jest bardzo utrudnione i umożliwia jedynie probabilistyczne, czyli potencjalnie możliwe (prawdopodobne) wnioskowanie nt. potwierdzenia lub wykluczenia jego wykonawstwa przez osobę, której porównawcze wzory pisma do badań dostarczono.

Ww. ograniczenia nie pozwalają również na wnioski nt. jednorodności wykonawczej dowodowych podpisów nr 1 i nr 2, czyli tego, czy zostały one wykonane przez jedną i tę samą osobę. Pismo ręczne podlega nieustannym fluktuacjom, a zachodzące w nim zmiany

2 Istotne cechy opisywanego grafizmu dowodowego przedstawiają zamieszczone niżej tablice poglądowe.

mogą mieć genezę środowiskową (np. pozycja kreślarską) lub medyczną (zmęczenie, choroby, urazy, przyjmowane leki i substancje psychoaktywne). Powyższe powoduje, że pełne, tj. weryfikowalne naukowo wnioski identyfikacyjne nt. wykonawstwa podpisu dowodowego nr 2 będą możliwe wyłącznie po uzyskaniu ww. informacji od Władysława Kosiniaka-Kamysza.

TABLICE POGLĄDOWE

Podpis dowodowy nr 1 (w powiększeniu)

Władysław Kosiniak-Kamysz

Podpis dowodowy nr 2 (w powiększeniu)

Władysław Kosiniak-Kamysz

Należy podkreślić, że do badań dostarczono niskiej jakości kopie, zaś materiał badawczy w formie kopii nastręcza poważne ograniczenia badawcze. Metodyka kryminalistycznych badań pisma ręcznego w przeważającej większości przypadków zdecydowanie wyklucza wnioskowanie w stopniu kategoriowym, jeśli materiałem dowodowym, przedstawionym do badań pismoznawczych, jest jedynie kopia a nie oryginał. Należy wskazać, że jeśli mamy do czynienia z kopią dokumentu hipotetycznie wcześniej sfałszowanego, to badania

identyfikacyjne kwestionowanych zapisów czy podpisów mogą wprowadzić w błąd organ procesowy poprzez wskazanie wykonawcy, który faktycznie nie sporządził dokumentu – w tym przypadku bowiem nie sposób wskazać czy przedstawiona do badań kopia jest kopią dokumentu autentycznego. W tej szczególnej sytuacji należy rozgraniczyć dwie kwestie:

- badania autentyczności dokumentu jako takiego i jego jednorodności edycyjnej;
- badania identyfikacyjne samego grafizmu, tworzącego zindywidualizowany model grafokinetyczny (tj. jednorodności wykonawczej).

W weryfikowanej ekspertyzie możliwy jest jedynie sposób badań nr 2, czyli badanie jednorodności wykonawczej materiałów dowodowych i porównawczych. Powyższe również implikuje poważne ograniczenia badawcze, gdyż na podstawie kopii nie możemy wskazać wszystkich parametrów pisma ręcznego, w szczególności zaś: struktury i rodzaju środka kryjącego tworzącego linię kreacji, rodzaju użytego narzędzia pisarskiego, poziomu nacisku narzędzia na podłoże, cieniowania linii pisma, rytmu i tempa pisma (zwolnienia i przyspieszenia), kolejności kreślenia krzyżujących się linii, struktury drobnych detali konstrukcyjnych, sposobu wiązania elementów, zwłaszcza występowania w pierwopisie tzw. linii włosowatych oraz samych tych linii, które nie zawsze są przenoszone na kopię dokumentu oryginalnego. W prowadzonych na kopiach badaniach pismoznawczych nie możemy odpowiedzieć na pytanie, czy owa kopia jest kopią dokumentu autentycznego, czy widoczny na dokumencie kwestionowanym obraz podpisów nie jest wynikiem kopiowania (np. metodą na prześwit lub suchego reliefu albo fotomontażu) oraz czy papierowe podłoże dowodowych podpisów nie nosi śladów ingerencji fałszerskiej, np. w postaci wytarc lub wywabień.

W szczególnych przypadkach badania kopii możliwe jest jednak w toku badań eliminacyjnych kateryczne wykluczenie wykonawstwa spornych podpisów / zapisów, ale tylko wtedy, gdy zostaną spełnione poniższe warunki, tzn.:

- dobra jakość techniczna kopii;

- znacząca ilość i duża wartość dystynktywna cech z poziomu zespołów identyfikacyjnych pisma ręcznego, tj.:

- a) cech syntetycznych;
- b) cech topograficznych;
- c) cech mierzalnych;
- d) cech konstrukcyjnych.

Jeśli ww. zespoły identyfikacyjne w badaniach szczegółowych spełniają kryterium dystynktywności i ilości, to możemy odstąpić od pozostałych badań, często utrudnionych lub nawet niemożliwych na podstawie kopii, tj. badań cech motorycznych, takich jak naciskowość i cieniowanie oraz cech konstrukcyjnych w postaci drobnych detali, często niewidocznych na kopiach. Kopie dokumentów dowodowych są niskiej jakości technicznej, uniemożliwia kategorię wnioskowanie eliminacyjne.

Podsumowując – badania wstępne przeprowadzone w obrębie materiału dowodowego nr 2 nasuwają wątpliwości, co do spontaniczności jego wykonania, a zarazem utrudniają prześledzenie utrwalonych nawyków psychoruchowych w sposobie kreślenia znaków graficznych oraz ich łączenia. Ww. ograniczenia badawcze wpływają na możliwości identyfikacyjne i wnioski końcowe, które mogą mieć formę jedynie probabilistyczną, tj. potencjalnie możliwą.

Charakterystyka wstępna i ocena wartości identyfikacyjnej materiału porównawczego

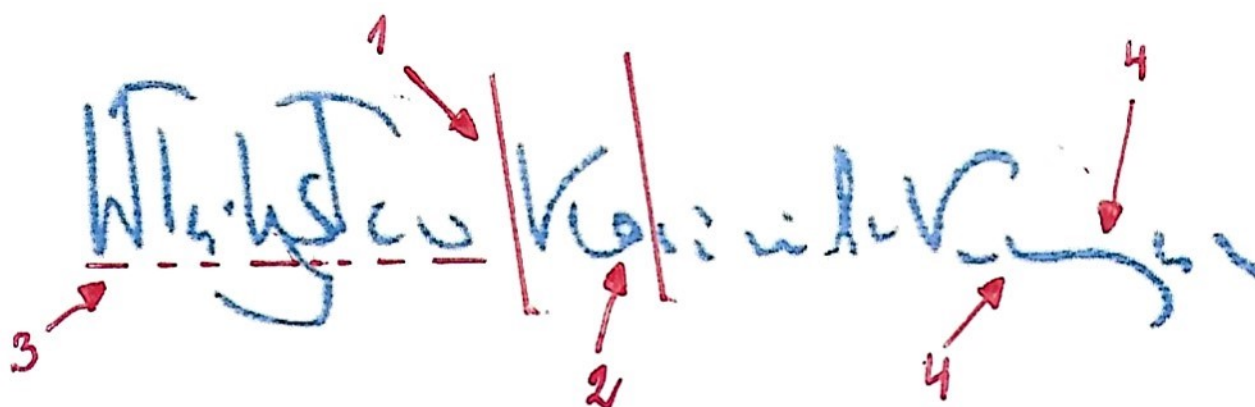
Materiały porównawcze stanowią podpisy czytelne i częściowo czytelne przekazane jako pochodzące od Władysława Kosiniaka-Kamysza. Materiały są adekwatne formalnie względem zapisu dowodowego, podpisy wykonano pismem zwykłym i pochodzą z czasu zbliżonego do datacji dokumentu dowodowego. Wzory pisma nie noszą śladów utrudnień kreślarskich na skutek wieku / chorób. Stwierdzono w wyniku badań jednorodność wykonawczą podpisów porównawczych, tzn. że sporządziła je jedna i ta sama



osoba. Częściowa czytelność zapisów wynika z uproszczeń graficznych w realizacjach kreślarskich, niektóre znaki stają się amorficzne, o umownej czytelności (por cecha nr 1 na poniższym skanogramie).

Podpisy porównawcze nakreślono swobodnie, pismem zwykłym, dominuje lekko lewostronne nachylenie pisma (cecha nr 1³) oraz tendencja do kreślenia eliptycznych owali (cecha nr 2). Podpis w zakresie cech motorycznych cechuje wysoce prawdopodobny impuls literowo-sylabowy (cecha nr 3). W niektórych zapisach zwraca uwagę amorficzność konstrukcyjna niektórych znaków (cecha nr 4) oraz ich pomijanie (cecha nr 4).

TABLICA POGLĄDOWA – PODPIS PORÓWNAWCZY NR 21



Podsumowując – badania przeprowadzone w obrębie materiału porównawczego wykazały, że jest to materiał, który charakteryzuje się spontanicznością wykonania i utrwalonymi nawykami psychoruchowymi w sposobie kreślenia znaków graficznych oraz ich łączenia, dzięki czemu daje wystarczający dla potrzeb niniejszej opinii obraz możliwości piśmienniczych Władysława Kosiniaka-Kamysza. Zapisy są dostateczne w zakresie ilości, a jakość techniczna kopii jest wystarczająca. Powyższe oznacza, że dostarczona do badań dokumentacja jest wystarczająca formalnie dla potrzeb ekspertyzy pozaprocesowej i umożliwia wiarygodne, tj. weryfikowalne naukowo wnioskowanie.

Badania szczegółowe

Szczegółowe badania komparatystyczne oparto na analizie wszystkich dających się zinterpretować cech ogólnych oraz indywidualnych, wynikających z ustabilizowanych nawyków psychomotorycznych. Celem badań było potwierdzenie lub wykluczenie ich korelacji wykonawczej. Podpisy dowodowe nr 1 i nr 2 porównano z wzorami podpisów

3 Istotne cechy opisywanego grafizmu dowodowego przedstawiają zamieszczone niżej tablice poglądowe.

Władysława Kosiniaka-Kamysza, w wyniku czego stwierdzono istotne zbieżności zespołów cech identyfikacyjnych pisma porównawczego z materiałem dowodowym nr 1 oraz pewne rozbieżności z materiałem dowodowym nr 2. Opis badań połączono z dokumentacją poglądową bez dokonywania korekt graficznych z wyjątkiem funkcji powiększenia obrazu. Niezgodności kreślarskie oznaczono kolorem zielonym, **zgodności kreślarskie zaś kolorem czerwonym**.

I. Na poniższych skanogramach przykładowo pokazano najbardziej charakterystyczne cechy rozbieżne (niezgodne) między materiałem dowodowym nr 2 (oznaczonym w opisie jako MD) a materiałem porównawczym (oznaczonym w opisie jako MP).

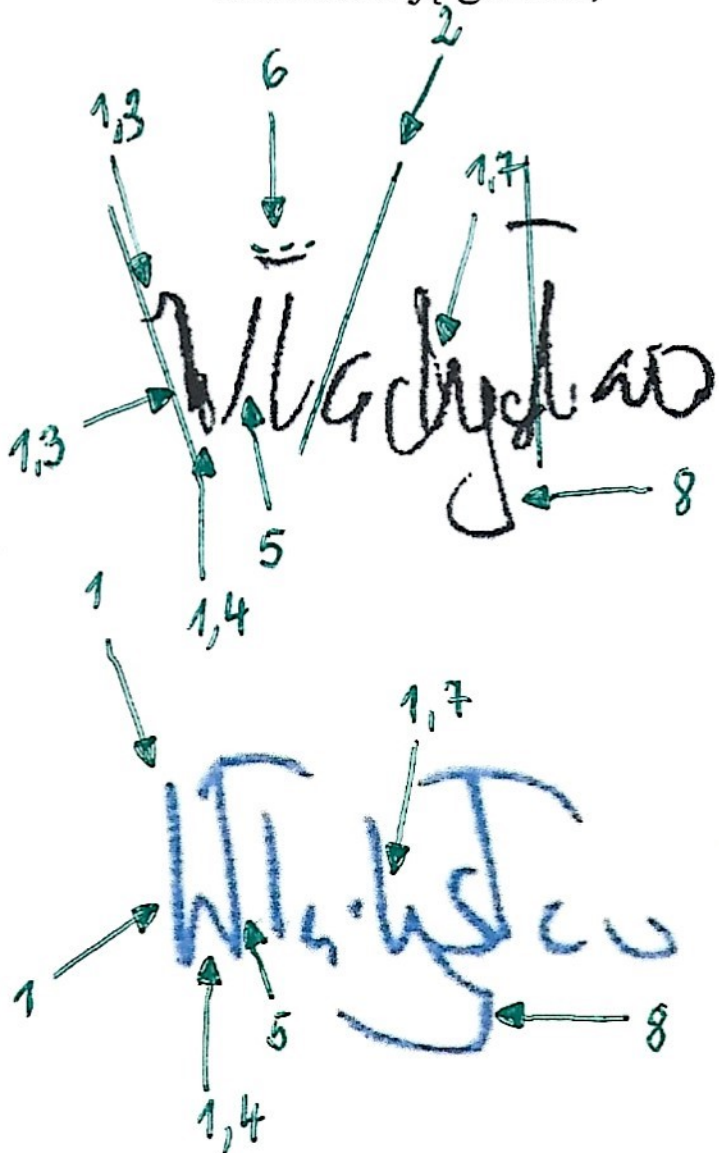
Cechy rozbieżne odnoszą się do niżej opisanych cech pisma ręcznego, m.in.:

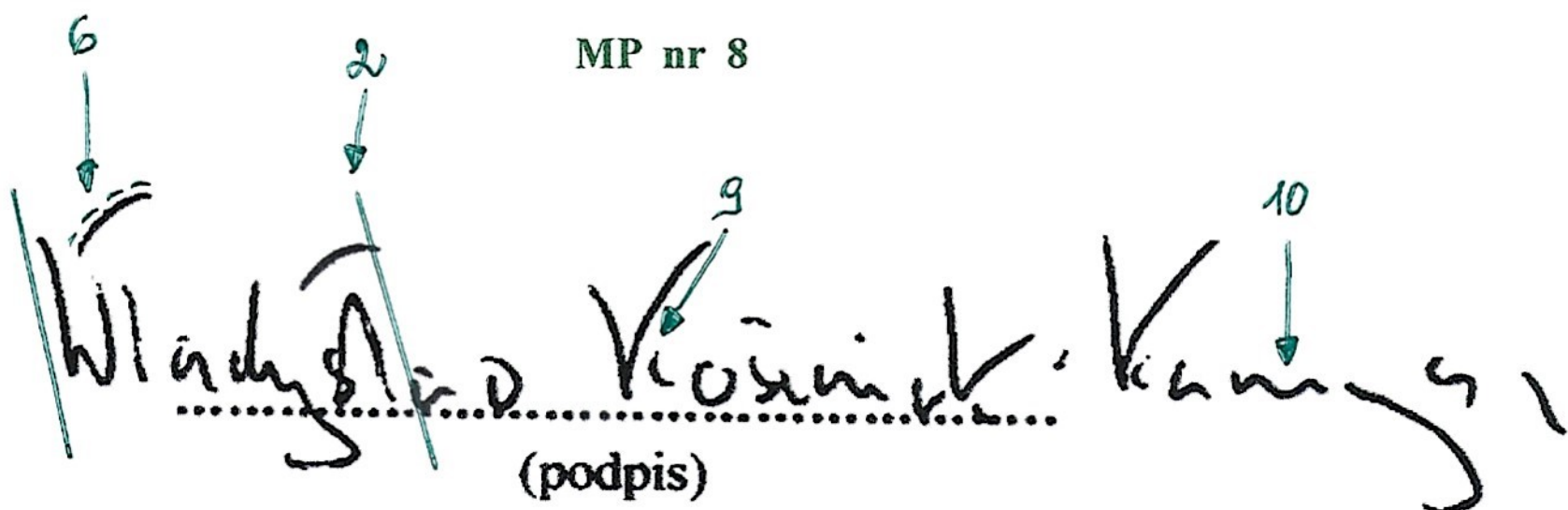
- **cech syntetycznych:** rozbieżny ogólny obraz pisma, niższa klasa i stopień staranności: MP to pismo dojrzałe, wysokiej klasy, wyrobione, w MD – obserwujemy niezborności grafokinetyczne (*cecha nr 1*), tj. dużą niższą klasę pisma, ślady retuszy kreślarskich, nieuzasadnionych kreślarsko zatrzymań środka pisarskiego, redundancję gramm;

MD nr 2



MP nr 4



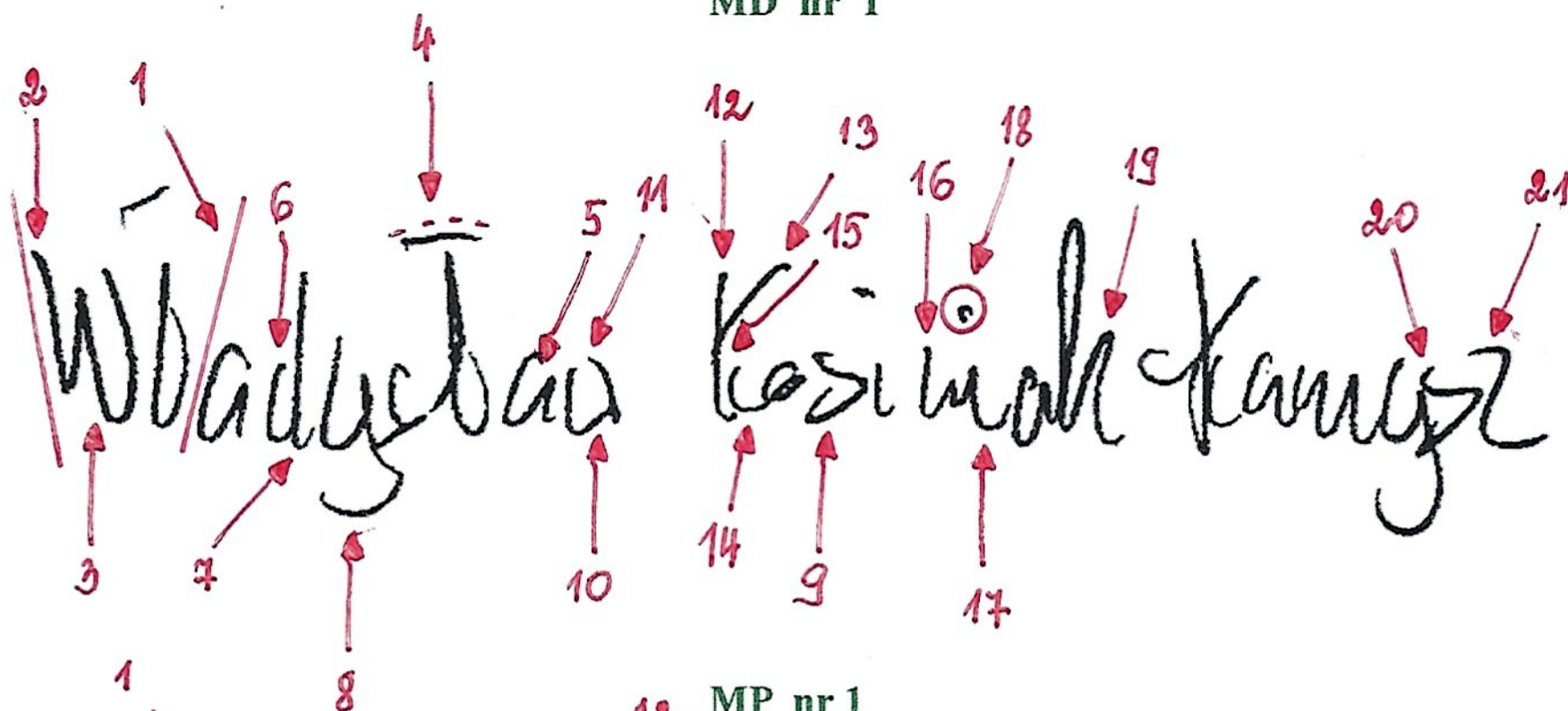


- **cech topograficznych:** rozbieżne nachylenie pisma – w MP konsekwentnie lekko lewostronne, w MD mieszane, prawostronne, lewostronne i prostopadłe (*cecha nr 2*);
- **cech konstrukcyjnych:** rozbieżna budowa znaków, wiązań oraz form powtarzalnych w różnych znakach graficznych, tzn. m.in.;
 - a) modelunek majuskuły „W”: rozbieżny – w zakresie grammy wstępnej, inicjalnej (*cecha nr 3*), podstawy znaku (*cecha nr 4*) oraz sposobu nachylenia jej „ramion”, czyli gramm bocznych (*cecha nr 5*);
 - b) modelunek minuskuły „l”: rozbieżny w zakresie łukowatej formy grammy nadlinijnej – w MP kreślonej ruchem zstępującym (ku dołowi), w MD kreślonej ruchem wstępującym (ku górze) (*cecha nr 6*);
 - c) modelunek minuskuły „d”: rozbieżny – w MD występuje redundantna i nieuzasadniona kreślarsko gramma, wyprowadzana ze strefy nadlinijnej za pomocą pętlicy ku strefie śródlinijnej znaku (*cecha nr 7*);
 - d) modelunek małej litery „y”: rozbieżny – w MD klasyczna kreślarsko realizacja, zaś w MP wysoce dystynktywna, o charakterystycznym lewostronnym nachyleniu (*cecha nr 8*);
 - e) modelunek majuskuły „K”: rozbieżny – w zakresie realizacji kreślarskiej gramm / grammy bocznej – w MP jest kreślona dwoma ruchami kreślarskimi, tj. górna i dolna oddzielnie, zaś w MD prawdopodobnie⁴ występuje konstrukcja jednoimpulsowa w tzw. konwencji druku (*cecha nr 9*);
 - f) modelunek minuskuły „m”: rozbieżny – w MD występuje kreacja dolnołukowa, zaś w MP dwuwariantowa, tj. górnołukowa lub amorficzna (*cecha nr 10*).

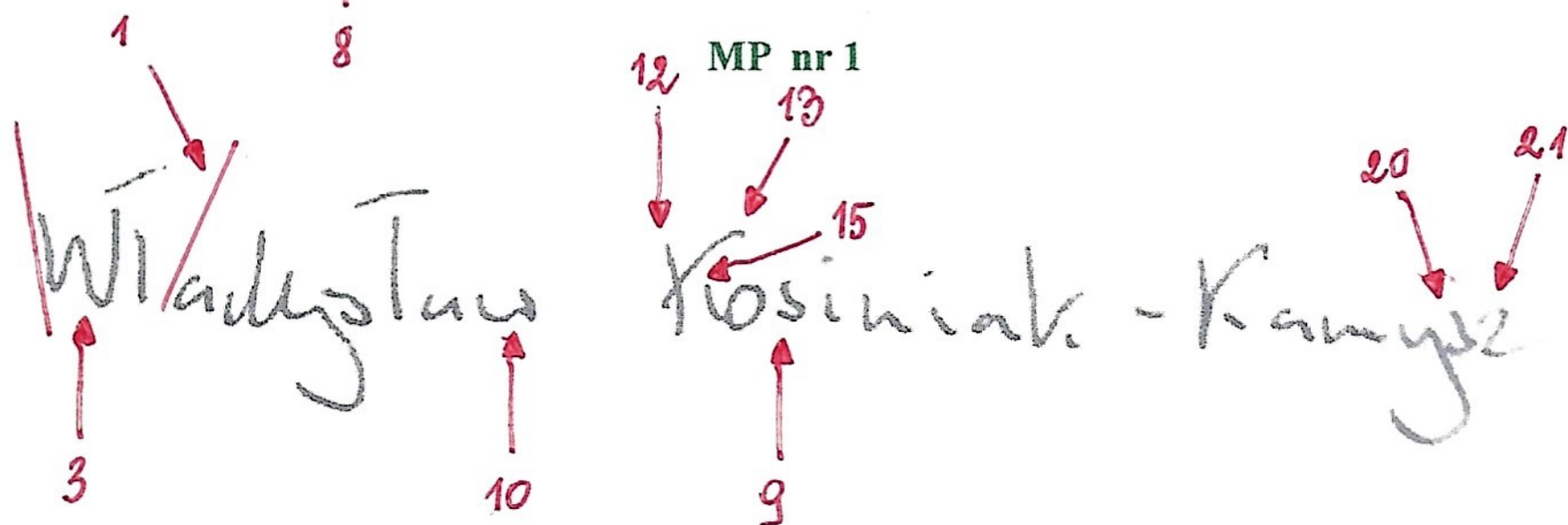
⁴ Por. nt. ograniczeń w badaniu kopii śródtytuł „Charakterystyka wstępna i ocena materiału dowodowego”.

II. W kolejnym etapie badawczym podpis dowodowy nr 1 porównano z wzorami podpisów Władysława Kosiniaka-Kamysza, w wyniku czego stwierdzono istotne zbieżności zespołów cech identyfikacyjnych pisma porównawczego z materiałem dowodowym nr 1. Opis badań połączono z dokumentacją poglądową bez dokonywania korekt graficznych z wyjątkiem funkcji powiększenia obrazu. Zgodności kreślarskie oznaczono kolorem czerwonym. Na poniższych skanogramach przykładowo pokazano najbardziej charakterystyczne cechy zbieżne (zgodne) między podpisem dowodowym nr 1 a materiałem porównawczym.

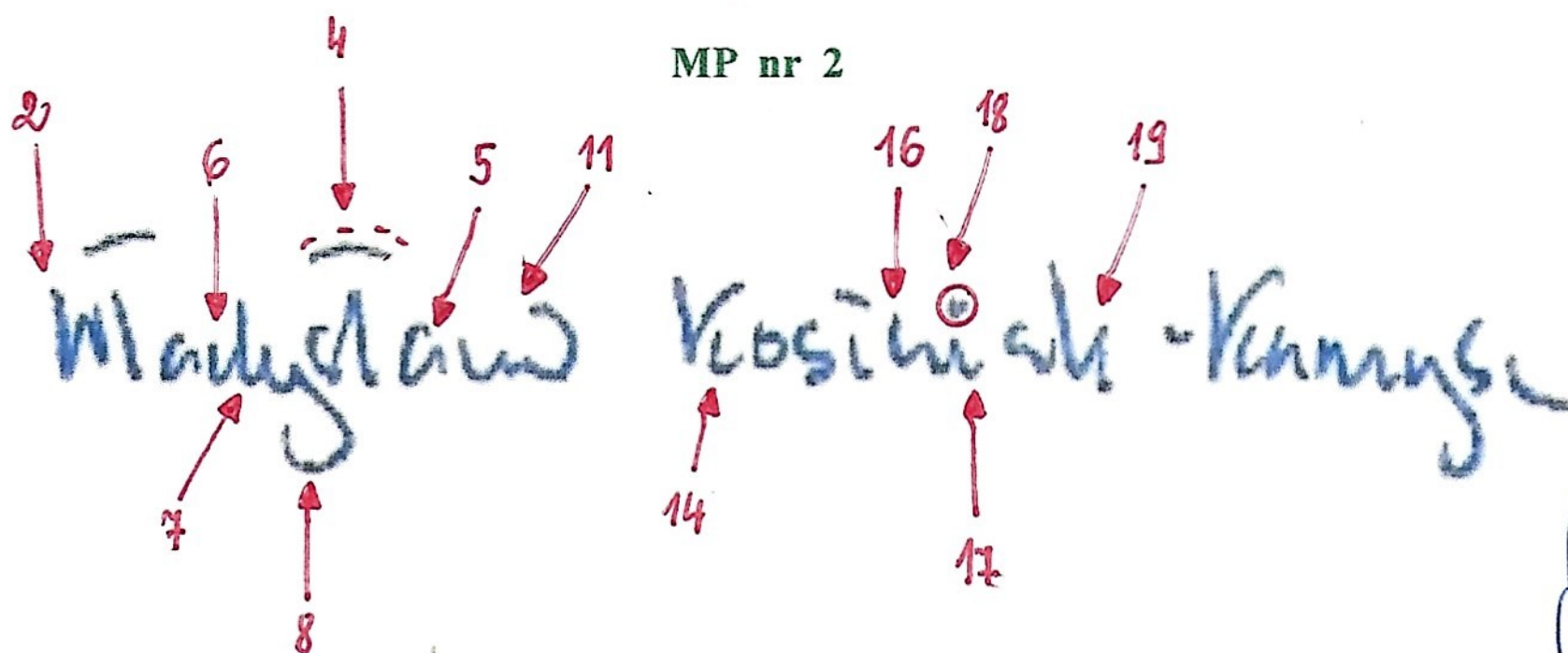
MD nr 1



MP nr 1



MP nr 2



Cechy zbieżne odnoszą się do m.in. do niżej opisanych zespołów identyfikacyjnych pisma ręcznego:

- **cech syntetycznych:** zbieżny ogólny obraz pisma, jego klasa, stopień naturalności i staranności;
- **cech motorycznych, tj. impulsu:** zbieżna częstotliwość odrywania środka pisarskiego od podłoża – dominujący impuls literowo-sylabowy;
- **cech topograficznych:** zbieżne nachylenie pisma (*cecha nr 1*);
- **cech konstrukcyjnych:** zbieżna budowa znaków, wiązań oraz form powtarzalnych w różnych znakach graficznych, tzn. m.in.;

a) modelunek majuskuły „W”: zbieżny – w zakresie grammy wstępnej, inicjalnej (*cecha nr 2*) oraz kreacji podstawy znaku (*cecha nr 3*);

b) modelunek minuskuły „l”: zbieżny w zakresie łukowatej formy grammy nadlinijnej, kreślonej ruchem zstępującym (ku dołowi) (*cecha nr 4*);

c) modelunek minuskuły „a”: zbieżny – wysoce dystynktywny, o eliptycznym kształcie i otwartym owalu (*cecha nr 5*);

d) modelunek małej litery „d”: zbieżny – wysoce dystynktywny, o eliptycznym kształcie i otwartym owalu (*cecha nr 6*) oraz grammie bocznej w formie klasycznej kreślarsko „laski” (*cecha nr 7*);

e) modelunek minuskuły „y”: zbieżny – w zakresie realizacji kreślarskiej grammy podlinijnej o zindywidualizowanym kształcie (*cecha nr 8*);

f) modelunek minuskuły „s”: zbieżny – w konwencji druku (*cecha nr 9*);

g) modelunek minuskuły „w”: zbieżny – w zakresie kreacji podstawy znaku (*cecha nr 10*) oraz grammy finalnej, kreślonej ruchem wstępującym do wewnątrz znaku, tj. w jego lewą stronę (*cecha nr 11*);

h) modelunek majuskuły „K”: zbieżny – w konwencji druku, prosty trzon (*cecha nr 12*), do którego są dostawiane oddzielnymi ruchami kreślarskimi dwie gramy, tj. górna, łukowata, kierowana ku dołowi (*cecha nr 13*) oraz dolna, łukowata, w jednym z wariantów znaku w formie „laski” (*cecha nr 14*), między ww. grammami w jednym z wariantów znaku pozostawiona bywa pusta przestrzeń (*cecha nr 15*);



- i) modelunek minuskuły „n”: zbieżny – górnołukowy (*cecha nr 16*);
- j) modelunek minuskuły „i”: zbieżny – w jednym z wariantów znaku klasyczny kreślarsko na wzór elementarzowy, tj. trzon w formie „laski” (*cecha nr 17*) oraz analogiczna gramma nadlinijna w formie nawiązującej do „przecinka” (*cecha nr 18*);
- k) modelunek minuskuły „k”: zbieżny – uproszczony graficznie, w formie nawiązującej do małej litery „h” (*cecha nr 19*);
- l) modelunek dwuznaku „sz”: zbieżny – dwuimpulsowy, tj. każdy znak kreślony osobnym ruchem kreślarskim, litera „s” w konwencji druku (*cecha nr 20*), zaś litera „z” sinusoidalna, w formie „fali” (*cecha nr 21*).

WNIOSKI

Na podstawie przeprowadzonych badań porównawczych stwierdza się, że:

1. Powyżej opisane i zilustrowane niezgodności grafokinetyczne między podpisem dowodowym nr 2 a wzorami podpisów Władysława Kosiniaka-Kamysza poddają w wątpliwość autentyczność kwestionowanego podpisu oraz obligują do postulatu badań oryginału dokumentu dowodowego. Badania oryginału winny być uzupełnione o wywiad środowiskowo-medyczny (por. szczegółowe uwagi w śródtytule „Charakterystyka wstępna i ocena wartości identyfikacyjnej materiału dowodowego”).
2. Powyżej opisane i zilustrowane zgodności grafokinetyczne dowodzą jednorodności wykonawczej podpisu dowodowego nr 1 i wzorów porównawczych oraz upoważniają do wniosku, że Władysław Kosiniak-Kamysz nakreślił ww. podpis (przy założeniu, że badana kopia dokumentu nie zawiera ingerencji fałszerskiej, np. w postaci wytarcia, wywabień, fotomontażu, mechanicznego kopiowania, np. metodą „suchego reliefu”, czego nie jestem w stanie stwierdzić bez oględzin technicznych oryginału dokumentu (por. szczegółowe uwagi w śródtytule „Charakterystyka wstępna i ocena wartości identyfikacyjnej materiału dowodowego”)).
3. Podwyższenie kategoryczności lub zmiana wniosków końcowych są potencjalnie możliwe po dostarczeniu do badań oryginałów dokumentów dowodowych



i porównawczych oraz uzupełnianiu dokumentacji o wywiad środowiskowo-medyczny (por. szczególne uwagi w śródtytule „Charakterystyka wstępna i ocena wartości identyfikacyjnej materiału dowodowego”).

DR AGNIESZKA PRYMAK-SAWIC
ekspert kryminalistycznych badań
dokumentów i pisma ręcznego

